

Το σύγχρονο “Σχολείο του Προσώπου” (Κωνσταντίνος Νικολαΐδης, Εκπαιδευτικός)

/ [Πεμπτούσια](#)

[Προηγούμενη Δημοσίευση:<http://bitly.com/22iZ5Le>]

Το σχολείο στο οποίο το Α και το Ω είναι το πρόσωπο του μαθητή είναι σεβαστό, οικείο και αγαπητό στο μαθητή, καθώς συνερευνά τη γνώση και την πραγματικότητα με τους μαθητές του και τελικά είναι σχολείο-δημοκρατική κοινότητα προσώπων. Είναι σχολείο που προσανατολίζεται στην καθολική ανάπτυξη του προσώπου και γνωρίζει καλά πως έτσι μόνο υπηρετείται μακροπρόθεσμα κάθε γνήσια ανάγκη επιτυχίας, τόσο του ατόμου, όσο και της κοινωνίας[24]. Στη σύγχρονη ατομοκεντρική, ευδαιμονιστική, τεχνοκρατική και με ραγδαίους ρυθμούς παγκοσμιοποιούμενη κουλτούρα, «ο πολιτισμός του προσώπου» φαίνεται να αποτελεί την εναλλακτική πρόταση. Στο δύσκολο αγώνα εξανθρωπισμού του ανθρώπου θα είναι πάντοτε πολύτιμη η συμβολή της αγωγής και της εκπαίδευσης, οι βαθύτερες δυνατότητες των οποίων θα δοκιμάζονται στη λειτουργία τους ως φορέων και μεταλαμπαδευτών ενός προσωποκεντρικού πολιτισμού [25].

Όμως δεν είναι μόνο ο μαθητής πρόσωπο, αλλά και ο εκπαιδευτικός, ο οποίος θα πρέπει να αντιμετωπιστεί ανάλογα, αν θέλουμε μια αποτελεσματική και ποιοτική παιδεία. Δεν μπορούμε να μιλάμε για ποιοτική αναβάθμιση της εκπαίδευσης, αν δεν αντιμετωπίσουμε τον ίδιο τον δάσκαλο ως πρόσωπο, ο οποίος είναι ο κύριος μοχλός κάθε εκπαιδευτικής αλλαγής [26]. Ο άνθρωπος ως πρόσωπο τείνει σταθερά προς μία πολυπόικιλη επικοινωνία με έναν τρόπο εκρηκτικό, αφού μόνο μέσα στη σχέση και την κοινωνία η παρουσία του ανθρώπου ανάγεται σε πρόσωπο, υπερβαίνοντας τον εαυτό του και την ατομικότητά του. [27] Η αγωγή που προσφέρεται από το σύγχρονο Δημοτικό σχολείο, το σχολείο του «προσώπου», θα πρέπει να σέβεται την αυτονομία του μαθητή και της μαθήτριας και ταυτόχρονα να προωθεί αυτή την αυτονομία προφυλάσσοντάς τους από τον δογματισμό. Η αγωγή που συγκεντρώνει αυτά τα χαρακτηριστικά είναι η απελευθερωτική θρησκευτική αγωγή [28].

Στο σύγχρονο «σχολείο του Προσώπου», της πολιτισμικής και θρησκευτικής ανομοιογένειας, είναι απαραίτητο να αντιμετωπισθούν τα νέα εκπαιδευτικά δεδομένα με σύγχρονες κοινωνιοεκπαιδευτικές αντιλήψεις, να δοθούν κίνητρα, να προταθούν αξίες με τη συντονισμένη εμπλοκή όλων των θεσμών, οι οποίοι συμμετέχουν στην υλοποίηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας[29]. Απαιτείται, λοιπόν, σύγχρονη και απλή γλώσσα, παραμερισμός της ηθικιστικής και κανονιστικής εμμονής και διδασκαλία που θα ξεφεύγει από τις ανασταλτικές επιδράσεις του παρελθόντος[30]. Το μάθημα των Θρησκευτικών ως μάθημα

«πολιτισμού και προσώπου» φέρνει τα παιδιά σε επαφή με το νόημα της πίστης στον Τριαδικό Θεό, έναν Θεό σχέσεων και αγάπης, ενώ παράλληλα διδάσκει και την ανοικτοσύνη, τη διαπολιτισμικότητα και το σεβασμό στο πρόσωπο του συνανθρώπου, αφού άλλωστε η ανοικτοσύνη προς τον συνάνθρωπο είναι η παιδαγωγική συνέπεια του χριστιανικού Ευαγγελίου [31].

Ο νέος σήμερα είτε ως Έλληνας είτε ως Ευρωπαίος, ανήκει σε μια παγκόσμια κοινωνία στην οποία - ανεξάρτητα από τις θρησκευτικές του πεποιθήσεις- οφείλει να αναγνωρίσει τη σημασία του ανθρώπινου προσώπου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Οι σημερινοί μαθητές και αυριανοί πολίτες θα πρέπει να είναι ικανοί να ερμηνεύουν την επιρροή των θρησκειών στη ζωή των ανθρώπων, καθώς και να αξιολογούν τη σημασία της θρησκευτικότητας σε μια πλουραλιστική κοινωνία. Επίσης να μπορούν να επικοινωνούν και να διαλέγονται με ετερόδοξους και με αλλόθρησκους και να αναγνωρίζουν τις ηθικές αξίες των άλλων θρησκειών ή φιλοσοφιών, αναθεωρώντας στερεότυπα που είναι απορριπτέα από μια σύγχρονη θρησκευτική αγωγή, η οποία συμβάλλει θετικά στον εμπλουτισμό της ανθρωπιστικής διάστασης της εκπαίδευσης[32].

Είναι χαρακτηριστικό ότι οι θρησκείες στο Νέο Πρόγραμμα Σπουδών (2011) εξετάζονται ως αναπόσπαστο μέρος του πολιτισμού που παράγουν, με αποτέλεσμα να δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές να αντιληφθούν ότι κάθε θρησκεία εντάσσεται σε συγκεκριμένο πολιτισμικό πλαίσιο, στη διαμόρφωση του οποίου συμβάλλει καθοριστικά[33]. Έτσι, λοιπόν, το θρησκευτικό μάθημα ως ένα μάθημα με ιδιαίτερο μορφωτικό, παιδαγωγικό, πλουραλιστικό και μορφωτικό-γνωσιολογικό περιεχόμενο, βοηθά τους μαθητές να προσεγγίζουν και να γνωρίζουν τόσο τη δική τους θρησκευτική παράδοση όσο και τις θρησκευτικές παραδόσεις των άλλων συμμαθητών με τους οποίους συνυπάρχουν στο σύγχρονο, διαπολιτισμικό και ανοιχτό σχολείο[34]. Εξάλλου, για την ίδια την Ορθοδοξία, οικουμενικότητα είναι η κατάλυση των ανθρωπίνων φραγμών, έθνους, φυλής, κοινωνικής τάξης και γλώσσας, μέσα στην «καινή κτίση» της Βασιλείας του Θεού[35]. Η Ορθόδοξη Θεολογία, με τον πανανθρώπινο χαρακτήρα της διδάσκει διαχρονικά το γόνιμο μήνυμα της παγκόσμιας πανανθρώπινης ενότητας.

[Συνεχίζεται]

[24] Α. Κοσμόπουλου, *Το σχολείο πέθανε- ζήτω το σχολείο του προσώπου*, (Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη, 1990) σσ. 64-65.

[25] Κ. Δεληκωσταντής, *Παντοπόρος άπορος*, (Αθήνα 2003), σελ. 231.

[26] Α. Κοσμόπουλου, όπ.παρ., σ. 68.

[27] Χ. Τερέζη, « Η ορθοδοξία της ανθρώπινης προσωπικότητας», στον τόμο *Η ορθοδοξία ως πολιτιστικό επίτευγμα και τα προβλήματα του σύγχρονου ανθρώπου*, Τόμος Β΄, *Η ορθοδοξία απέναντι σε θέματα της εποχής μας* (Πάτρα: Εκδόσεις Ε.Α.Π., 2002) σσ.28-49.

[28] Χρ. Βασιλόπουλου, *Θρησκευτική αγωγή και αυτονομία του παιδιού*,(Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Αφων Κυριακίδη 1996) σ. 124.

[29] Α. Ζωγράφου, *Διαπολιτισμική αγωγή στην Ευρώπη και την Ελλάδα*,(Αθήνα: Εκδόσεις Τυπωθήτω 2003) σελ.64.

[30] Σ. Γιαγκάζογλου, «Η φυσιογνωμία και ο χαρακτήρας του θρησκευτικού μαθήματος. Η θρησκευτική αγωγή στις σύγχρονες πολυπολιτισμικές κοινωνίες», στο συλλ. τόμο *Τα Θρησκευτικά ως μάθημα ταυτότητας και πολιτισμού*, Εισηγήσεις Σεμιναρίου Διακοινοβουλευτικής Συνέλευσης της Ορθοδοξίας, εκδ. Βουλή των Ελλήνων, Αθήνα 2005, σ. 135.

[31] Κ. Δεληκωστανή, « Η Σχολική θρησκευτική αγωγή σήμερα, παιδευτικές λειτουργίες, δυσκολίες, προοπτικές», στο διαδικτυακό τόπο <http://users.sch.gr/ikomoninou> (ημερομηνία ανάκτησης:16-11- 2012).

[32] Κ. Ζορμπά, « Η δυναμική επιστροφή της θρησκείας στην Ευρώπη», στο διαδικτυακό τόπο <http://www.amen.gr/article7778> (ημερομηνία ανάκτησης: 18-11-2012).

[33] Νέο Σχολείο. Πρόγραμμα Σπουδών στα Θρησκευτικά. Δημοτικού, Υ.Π.Δ.Β.Μ.Θ, Π.Ι. Αθήνα 2011 σ. 11.

[34] Στ. Γιαγκάζογλου, «Τα θρησκευτικά σύμβολα στην εκπαίδευση II», στο διαδικτυακό τόπο http://www.pi-schools.gr/content/index.php?lesson_id=2&ep=29 (ημερομηνία ανάκτησης: 20-11- 2012).

[35] Θ. Παπαθανασίου, « Η κοινότητα ως βρόχος. Η αποστολή της Εκκλησίας στη σκοτεινή πλευρά της σελήνης», ανάπτυπο από τον τόμο: «Πολιτισμός & Διαφορετικότητα. Εμείς και οι άλλοι» (Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Αντ. Σταμούλη, 2011) σελ. 343.